

Anax Imperator in Nederland

Jeroen van Delft & Leon Luijten

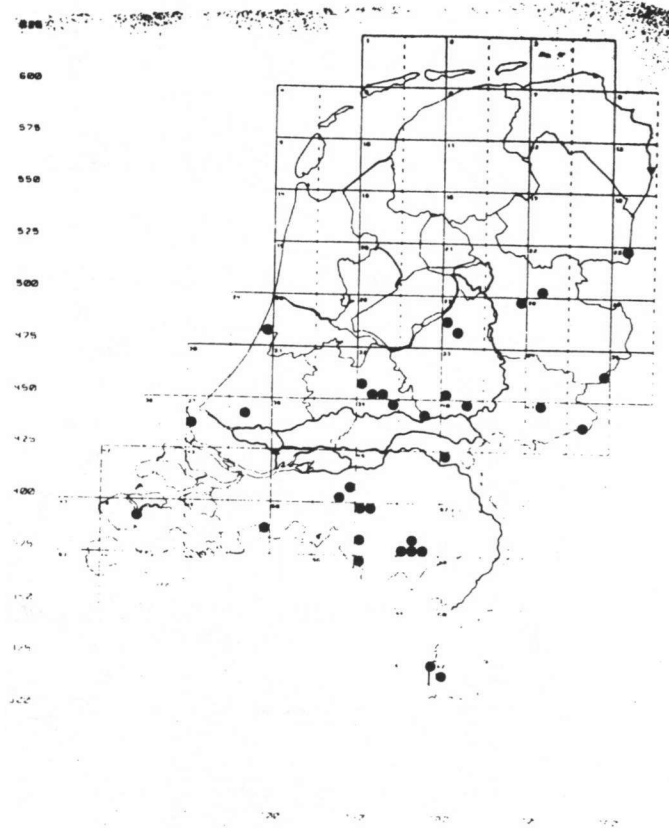
Er bestond nog onduidelijkheid of Anax Imperator zich voort zou planten in het Noorden van het land [Wasscher et al. 1995]. De meest noorderlijke, tot nu toe gedocumenteerde voortplantingsplaats is het Bargerveen (Drenthe). Hier werd de soort voortplantend waargenomen [mond. med. M Hornmann]

Onlangs werd tijdens een inventarisatie naar vissen in Oost-Groningen een opmerkelijk grote libellelarve bovengehaald (AC 275, 562). De larve is gedetermineerd als zijnde een *Anax imperator* met behulp van de Geijskes & Van Tol [1983] en Bellmann [1993]. Hiermee is deze plaats tot nu toe de meest noorderlijke gedocumenteerde voortplantingsplaats van Nederland¹.

De larve werd 3 december 1995 gevangen in de Zuidelijke Hoofdwijk te Hebrecht, nabij Vlagtwedde. De sloot was deels met ijs bedekt. De diepte varieerde van 40 tot 70 centimeter. De zeer traag bewegende larve bevond zich tussen smalle waterpest. De lengte bedroeg 56 mm. Geijskes & van Tol [1983] beweren dat larven overwinteren met een lengte van circa 45 mm. (laatste voorstadium). Pas in het volgende voorjaar wordt de maximale lengte bereikt; deze ligt tussen de 55 en de 59 mm. Corbet (1957) vond in Engeland larven die een diapauze ondergingen. Deze diapauze treedt alleen op bij larven die pas na juni het laatste larvale stadium bereiken, wanneer een te lage temperatuur verdere ontwikkelingen verhindert. Gezien de grootte van de gevangen larve verwachten wij dat deze zich in het laatste larvale stadium beondt en in dit stadium ook overwinterde. Normaal gesproken ontwikkelen larven van deze soort zich in 1 jaar (overwintering). In dit geval is er waarschijnlijk sprake van een tweejarige ontwikkeling. (twee overwinteringen).

LITERATUUR

- Bellman H. *Libellen: beoobachte, bestimmen* Naturbuch Verlag 1993
Corbet P.S. *The life-history of A. imperator* Journal of Animal Ecology, 26:1-69 1957
Geijskes D.C. *De libellen van Nederland (Odonata)* KNNV Hoogwoud, 1983
& Van Tol, J.

1990-1995

Anax imperator

Larven & pas uitgevlogen exemplaren

¹In de Grafelijkheidsduinen bij Den Helder (AC 110-551) is eens eerder een larve *Anax imperator* waargenomen. Dit betrof een opgekweekt exemplaar. Op Terschelling is afgelopen zomer bij het Ijsbaantje [AC 151-602] ook een larve gevangen. Dit is de nu noordelijkst gedocumenteerde larve-waarneming van *Anax imperator* -red S Turnhout.-

Libellennieuwsbrief nummer 3 1996

Wasscher M.T., *Verspreidingsgegevens van de Nederlandse libellen* NJN, JNM, NLO, EIS-
Stroo, A. & Dingemanse, N. Nederland, Leiden, 1995